

C grupa

VANAGS UN IRBE ROTĀJĀS

Deja 8 pāriem

Jāņa Purviņa horeogrāfija un apraksts

Grupas "Ilģi" mūzika

"Vanags un irbe rotājās" ir rotaļdeja, kurā izmantoti sēļu rotaļas "Vanags un irbe", lībiešu rotaļas "Tiš tuš tarā pāl" ("Tiš tuš uz žoga") un latgaliešu rotaļas "Plouvoja laiveņa" etnogrāfiskie materiāli. Atbilstoši mūzikas materiālam un tautasdziesmu tekstiem veidota dejas horeogrāfiskā leksika.

Deja veidota XXVI Vispārējo latviešu Dziesmu un XVI Deju svētku deju lieluzveduma "Māras zeme" II daļai "Svēta Marija". Deja sacerēta Rīgā 2016. gada 22. maijā, pirmo reizi tā iestudēta Rīgas Tautas deju ansamblā "Teiksma" studijā 2016. gada 24. maijā.

Dejai ir 8 gājieni, muzikālais taktsmērs 2/4, 4/4.

Dejotāji atrodas labās un kreisās puses kulisēs, rokas gar sāniem.

Dejas ievada laikā (5 t.) dejotāji iznāk uz skatuves, 7 pāri izveido dārziņu, meita puisim pie labās rokas. Dārziņa vidū nostājas solo meita (*Irbe*), ārpus dārziņa – solo puisis (*Vanags*) (1.zīm.).

VANAGS UN IRBE

Aizskrēja vanadziņš, aizlidenēja,

Irbīšu gūstīti jūrmalā.

Atskrēja vanadziņš, atlidenēja,

Neroda irbīšu jūrmalā.

Še roda irbītes dārziņā,

Zem liepu lapāmi, zem pazarēmi.

Ložņā, ložņā pa liepu lapām,

Pa liepu lapām, pa pazarēm.

Ja irbīte gana gudra,

No zariņā zariņā,

Še būs tavis gudrumiņis,

Vanadziņa nadziņos.

Pirmais gājiens

(I / 24 t.)

- 1 – 8.t. *Vanags* un *Irbe* izpilda 1. kustību, sākot ar kreiso kāju pret DCV. Meita dejo dārziņā iekšpusē, puisis – ārpusē.
Pārējie dejojāji izpilda 1. kustību dārziņā DCV (I.zīm.).
9. – 10.t. *Irbe*, izpildot 6 tecinūs soļus, griežas uz vietas 2 reizes pa labi.
Pārējie dejojāji, izpildot 6 tecinūs soļus, virzās pret dārziņa centru, kur atrodas *Irbe*, vienlaicīgi sadotās rokas ceļ priekšā plecu augstumā. *Vanags* virzās līdz dārziņam.
11. – 12.t. *Irbe*, izpildot 6 tecinūs soļus, griežas uz vietas 2 reizes pa labi.
Pārējie dejojāji, izpildot 6 tecinūs soļus atmuguriski, virzās no centra, sadotās rokas nolaiž. *Vanags* virzās līdz dārziņam.
13. – 24.t. Atkārto 1. – 12.t. darbības.

Otrais gājiens

(I, / 24 t.)

1. – 12.t. *Vanags* ķer *Irbi*.
Dejojāji dārziņā izpilda tecinūs soļus.
- 1.t. – dejo uz vietas un paceļ sadotās rokas.
2.t. – dejo uz vietas un nolaiž sadotās rokas.
3.t. – atlaiž sadotās rokas, pagriežas uz vietas ½ pa labi un sadod rokas. Dārziņš ar muguru pret centru.
4.t. – dejo uz vietas.
5.t. – atlaiž sadotās rokas, pagriežas uz vietas ½ pa labi un sadod rokas augšā. Dārziņš ar skatu pret centru, rokas paceltas.
6.t. – dejo uz vietas un nolaiž sadotās rokas.
7.t. – VI kāju pozīcija, notupstas.
8.t. – VI kāju pozīcija, pieceļas.
9. – 12.t. – pārinieki nostājas sasveicināšanās satvārienā, nesadotās rokas sānos. Izpildot 12 tecinūs soļus, griežas pāri uz vietas 1 reizi pret DCV.
13. – 24.t. Atkārto 1. – 12.t. darbības.
21. – 24.t. laikā *Vanags* ir noķēris *Irbi* un ievēd to apla centrā.

Trešais gājiens

(II / 40 t.)

- 1.– 12.t. *Vanags* dancina *Irbi*:
1. – 4.t. izpildot 8 palēciena soļus, griežas labo elkoņu satvārienā.
5. – 8.t. izpildot 8 palēciena soļus, griežas kreiso elkoņu satvārienā.
9. – 12.t. izpilda 2. kustības 9. – 12.t. darbības.
Pārējie dejojāji izpilda 2. kustību apli.
13. – 24.t. Atkārto 1. – 12.t. darbības.
25. – 40.t. *Vanags* un *Irbe* nostājas skatuves centrā ar skatu pret skatītājiem, meita puisim pie kreisās rokas. Sadotās rokas paceļ, veidojot vārtiņus.

Pārējie deļotāji, izpildot skrēģiena soļus, pa pāriem vienkāršajā satvēriēnā virzās līdz skatuves dibēnplānam, tad cauri vārtiņiem uz skatuves priekšplānu (2. zīm., nepārtrauktās līnijas). Solo pāris pievienojas pēdējam pārim.

Tad puiši virzās aplī pret DCV, meitas – DCV (2. zīm., pārtrauktās līnijas). Satiekoties dibēnplāna un priekšplāna centrā, puiši deļo ārējā aplī. Meitas – iekšējā aplī.

40.t. beigās izveido puišu un meitu pusapļus kopīgā apļa līnijā, puisis atrodas virknē skatuves kreisajā pusē, meitas – labajā pusē (3. zīm.).

TIŠ TUŠ TARĀ PĀL

Krievu kutški, murgi piņķi

Viž min joso joranaigo

Kus kērabist piņīd utābod.

Tabārd rinkso

Toi min sušān vāņķa buoņo

Toi min vēļķizon kāndla ķiēla.

Tiš tuš tarā pāl

Tillistā tillistā

Kūldost vēļķost katūks pāl

Tillistā tillistā

Krievu kučēni, miegaini sunīši,

Vēda manu aitiņu jūrmalā,

Kur raibie suņi rej.

Kur raibie suņi rej astēm riņķos,

Atvēda māsai vaināgu rakstus,

Pārnesa manam brālim kokles stīgu.

Tiš tuš uz žoga

Tillistā tillistā

Zēla brālis uz jumta

Tillistā tillistā

Ceturtais gāģiens

(1. starpspēle, IV, V / 28 t.)

- 1.t. Puiši sadod rokas virknē, nesadotās rokas sānos. Izpildot 4 gāģiena soļus (4. soli pabeidz VI kāju pozīcijā), puiši virzās pret viduslīniju, iztaisoņot pusapļa līniju (3. zīm.). Meitas stāv.
- 2.t. Izpildot 4 gāģiena soļus (4. soli pabeidz VI kāju pozīcijā), puiši atkāpjas pusapli. Meitas stāv.
3. – 4.t. Meitas atkārtō darbības, ko 1. – 2.t. veica puiši. Puiši stāv.
5. – 6.t. Izpildot 3. kustību, puišu un meitu virknes deļo ar muguru gar skatuves viduslīniju (4. zīm.).
7. – 8.t. Atkārtōjot 3. kustību, puišu un meitu virknes deļo ar muguru otrpus skatuves viduslīnijai (5. zīm., nepārtrauktās līnijas).
- 9 – 12.t. Atkārtōjot 3. kustību 2 reizes, puišu virkne virzās aplī DCV, meitu virkne – pret DCV (5. zīm., pārtrauktās līnijas).
12.t. beigās izveido meitu un puišu pusapli kopīgā apļa līnijā (6. zīm.).

13. – 20.t. Visi izpilda palēciena soļus, rokas sānos.
 13. – 14.t. virzās pret viduslīniju, izveidojot pāru kolonnu (6. zīm.).
 15. – 16.t. griežas labo elkoņu satvērienā ar pretī stāvošo dejotāju.
 17. – 19.t. virzoties uz pretējo skatuves pusi, izveido meitu un puisi pusapli kopīgā apļa līnijā.
 20.t. griežas uz vieta ½ pa labi.
21. – 28.t. Atkārto 13. – 20.t. darbības, virzoties pretējā virzienā.

Piektais gājiens

(2.starpsēle, VI, VII / 8 t.)

- 1.t. “Viens, divi” Visi izpilda soli uz priekšu ar labo kāju, sadotās rokas paceļ priekšā plecu augstumā. Kreiso kāju pieliek klāt VI kāju pozīcijā.
 “Trīs, četri” Izpilda soli atpakaļ ar kreiso kāju, sadotās rokas nolaiž. Labo kāju liek klāt VI kāju pozīcijā.
2. – 3.t. Izpildot 3. kustību, puisi un meitu virknes dejo ar muguru gar skatuves viduslīniju (7. zīm., nepārtrauktās līnijas).
4. – 9.t. Izpildot 3. kustību 3 reizes, puisi un meitu virknes virzās vertikālās spirālēs (7. zīm., pārtrauktās līnijas).
 9.t. beigās izveido puisi un meitu virknes gar labās un kreisās puses kulisēm, ar skatu pret viduslīniju.
10. – 17.t. Visi izpilda palēciena soļus, rokas sānos.
 10. – 13.t. virzās pret skatuves viduslīniju.
 14. – 17.t. izpilda žīgāšanu. Pirmos vārtiņus veido pārinieki, kuri atrodas ar muguru pret skatītājiem (8. zīm., nepārtrauktās līnijas).
 Vārtiņus maina ik pēc 4 palēciena soļiem.
 Gala dejotāji atlaiž sadotās rokas, griežas viens pret otru un atkal iestājas žīgā.
18. – 25.t. Turpina žīgāšanu, gala dejotāji virzās aplī DCV (8. zīm., nepārtrauktās līnijas).

PLUOVOJA LAIVĒŅA

*Pluovoja laivēņa pa dziļom jiurom, 2x
 Kas tymā laiveni vydā sēdēja? 2x
 Sēd tymā laiveni jaunais(i) puisķins,
 Sukuoja gaļveni smolku grebeneiti.
 Pavaicuouju nu mīluos: Voi tužej par mani?
 - Lai par tevi tužej iudiņš un akmiņš,
 Tu nu munim kaulenim skaideni cierssi,
 Tu nu munim matenim grūzeišus veisi.
 - Voi mīluo, mīluo, naprauda tova,
 Es nu boltim bierzenim skaidenis ciersšu,
 Es nu boltim linenim grūzeišus veišu.*

Septītais gājiens

(Starpspēle, VIII, IX / 34 t.)

- 1.– 6.t. Pārinieki atsveicinās viens no otra, un puīši uzlūdz citas meitas.
6.t. beigās izveido dārziņu, meita puisim pie labās rokas.
7. – 8.t. Izpildot 8 gājiena soļus, izveido 2 dārziņus labās puses priekšplānā un kreisās puses dibenplānā (9. zīm.).
Rotaļas “Pluvojoja laiveņa” laikā gājiena soļus izpilda, šūpojoties potītē un ceļos, katru soli iesāk no papēža.
- 9.t. “Viens, divi” Izpilda pieliciena soli uz pilnas pēdas pa labi, nedaudz pagriežot labo sānu diagonālē uz priekšu.
- “Trīs, četri” Izpilda pieliciena soli uz pilnas pēdas pa kreisi, vienlaicīgi pagriežot kreiso sānu diagonālē uz priekšu.
- 10.t. Atkārtojot 9.t. darbību, deļotāji atlaiž sadotās rokas. Meitas virzās uz dārziņu centru.
11. – 14.t. Izpildot 16 gājiena soļus, deļotāji virzās 2 koncentriskos dārziņos priekšplāna labajā pusē un 2 koncentriskos dārziņos dibenplāna kreisajā pusē. Puīši virzās 2 reizes DCV, meitas 2 reizes – pret DCV (10. zīm.).
- 15.t. “Viens divi” Izpildot 2 gājiena soļus, puīši paceļ sadotās rokas un virzās pret dārziņa centru. Meitas atlaiž sadotās rokas un atkāpjas, virzoties atmuguriski cauri vārtiņiem zem sava puīša labās rokas. Rokas sadod.
- 15.t. “3, 4” – 18.t. Izpildot 14 gājiena soļus, deļotāji turpina iepriekšējo virzību dārziņos, puīši – DCV, meitas – pret DCV.
19. – 26.t. Atkārti 11. – 18.t. darbības. Rokas augšā vienmēr ceļ ārējā dārziņa deļotāji, maiņa vienmēr notiek vienā un tajā pašā vietā.
26.t. beigās izveido 2 dārziņus.
27. – 30.t. Izpildot 8 vieglās polkas ar pārlēcienu, deļotāji 2 virknēs virzās astotniekā (11.zīm., nepārtrauktās līnijas).
31. – 34.t. Izpildot 8 vieglās polkas ar pārlēcienu, deļotāji turpina virzību virknēs un virzās aplī DCV (11. zīm., pārtrauktās līnijas).

Astotais gājiens

(X, XI / 24 t.)

1. – 8.t. Atkārti VII gājiena darbības, šoreiz iekšējo dārziņu veido 8 meitas, ārējo – 8 puīši (deļošana 2 koncentriskos dārziņos ar maiņu).
9. – 10.t. Izpildot 4 vieglās polkas ar pārlēcienu, deļotāji virzās 4 virknēs un izveido taisno krustu.
11. – 12.t. Izpildot 4 vieglās polkas ar pārlēcienu, deļotāji virzās 4 virknēs caur centru uz krusta nākamo staru pret DCV.
13. – 16.t. Izpildot 8 vieglās polkas ar pārlēcienu, deļotāji virzās 4 virknēs pa to pašu staru uz centru, met likumu un virzās aplī DCV (12. zīm.).
17. – 32.t. Pārinieki nostājas vienkāršajā satvriēnā ar skatu aplī pret DCV, meita puisim pie labās rokas. Sadotās rokas paceltas. Dibēplāna centra pāris nostājas ar skatu DCV, meita puisim pie labās rokas. Nesadotās rokas sānos.

Izpilda 16 vieglās polkas ar pārlēcieni. Visi virzās aplī pret DCV līdz dibenplāna centram, atlaiž sadotās rokas, griežas viens pret otru, maina virzienu un seko 1. pārim.

1. pāris virzās aplī DCV cauri vārtiņiem un nodejo labās puses 1. kulisē.

Kustību apraksts

1. kustība

Rotaļai “Vanags un irbe”

Mūzikas taktsmērs 3/8

Kustību izpilda 4 taktīs

Sākuma stāvoklis – dejojāji nostājušies aplī ar skatu DCV. VI kāju pozīcija, rokas sānos. Kustību sāk ar labo kāju.

1. – 2.t. Izpilda 6 tecīņus soļus, virzoties aplī DCV.

3. – 4.t. Pagriežas $\frac{1}{4}$ pa kreisi un, izpildot 3 pielīciena soļus uz puspēdām, turpina virzību aplī.

Kustību izpilda, arī sākot ar kreiso kāju un virzoties pret DCV.

2. kustība

Rotaļai “Vanags un irbe”

Mūzikas taktsmērs 2/4

Kustību izpilda 12 taktīs

Sākuma stāvoklis – pārinieki nostājušies ar skatu viens pret otru aplī, meitas ar skatu pret DCV, puisi – DCV. Rokas sānos, VI kāju pozīcija. Kustību sāk ar labo kāju.

1. – 2.t. Izpildot 4 palēciena soļus, pārinieki griežas uz vietas labo elkoņu satvērīnā $1\frac{1}{4}$ pret DCV. Nesadotās rokas sānos.

3. – 4.t. Izpildot 4 palēciena soļus, atlaiž labos elkoņus un sadodas kreiso elkoņu satvērīnā ar nākamo dejojāju, puisi virzās DCV, meitas – pret DCV un griežas uz vietas $\frac{3}{4}$ DCV. Nesadotās rokas sānos.

5. – 6.t. Izpildot 4 palēciena soļus, atlaiž kreisos elkoņus un sadodas labo elkoņu satvērīnā ar savu pārinieku, puisi virzās pret DCV, meitas – DCV un griežas uz vietas $\frac{3}{4}$ pret DCV. Nesadotās rokas sānos.

7. – 8.t. Izpildot 4 palēciena soļus, atlaiž labos elkoņus un sadodas kreiso elkoņu satvērīnā ar nākamo dejojāju, puisi virzās DCV, meitas – pret DCV un griežas uz vietas $\frac{3}{4}$ DCV. Nesadotās rokas sānos.

9. – 11.t. Pārinieki nostājas slēgtajā satvērīnā un, izpildot 6 galopa soļus, griežas pāri uz vietas $1\frac{1}{2}$ DCV.

12.t. Izpildot 2 gājiena soļus atmuguriski, pārinieki atlaiž satvērīnu, liek rokas sānos un atkāpjas viens no otra.

3. kustība

Rotaļai “Tiš tuš tarā pāl”

Mūzikas taktsmērs 4/4

Kustību izpilda 2 taktīs

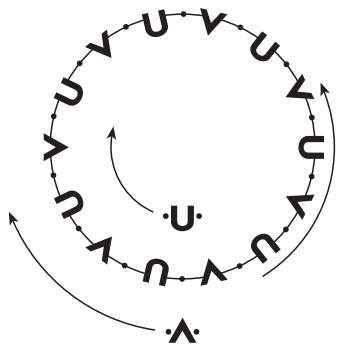
Sākuma stāvoklis – dejotāji nostājušies dārziņā, meita puisim pie labās rokas. VI kāju pozīcija. Kustību sāk ar labo kāju.

1.t. Izpilda 4 plašus gājiena soļus.

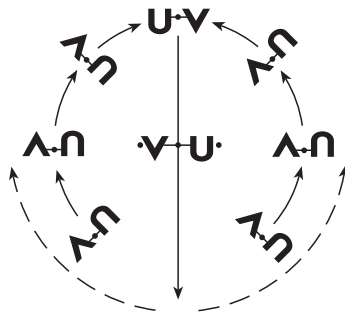
2.t. “Viens, divi” Izpilda 2 paminas soļus, izejot no VI kāju pozīcijas un augšā ceļot kreiso kāju.

“Trīs, četri” Izpilda 2 plašus gājiena soļus, sākot ar labo kāju.

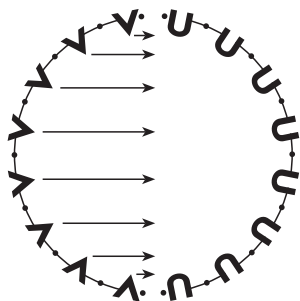
VANAGS UN IRBE ROTĀJĀS

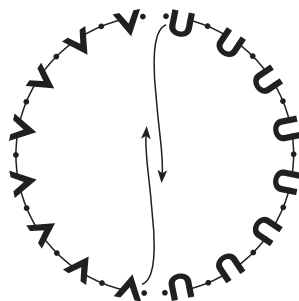
1. zīm.

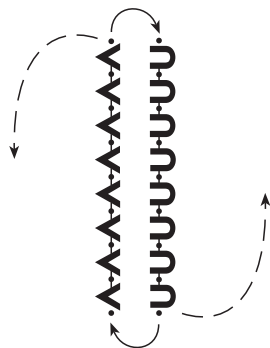
2. zīm.

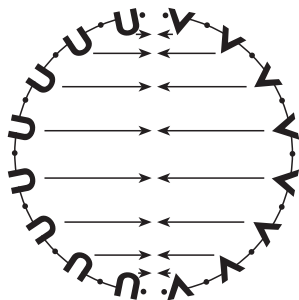
3. zīm.

4. zīm.

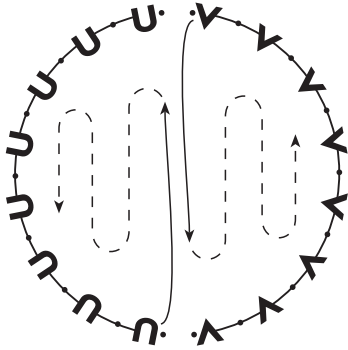

5. zīm.

6. zīm.

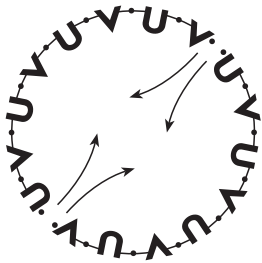
VANAGS UN IRBE ROTĀJĀS

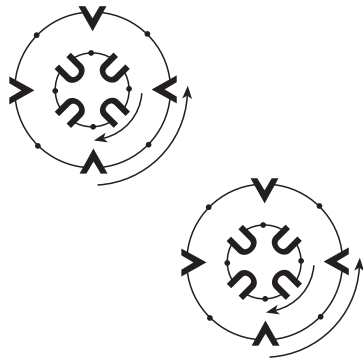
7. zīm.

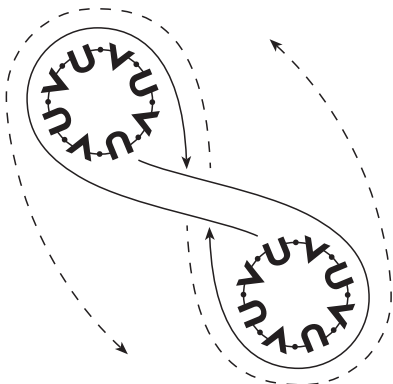
8. zīm.

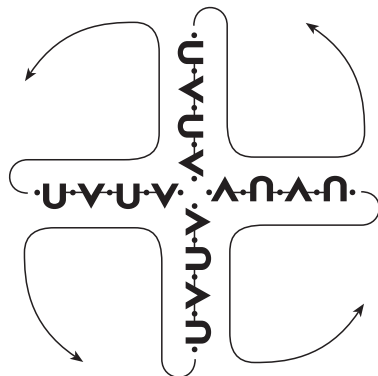
9. zīm.

10. zīm.

11. zīm.

12. zīm.

VANAGS UN IRBE ROTĀJĀS

Grupas "Ilgi" mūzika

♩ = 50

Em D Em D

7 Em D Em

(3x-ātrāk)

13 D Em D Em 4x

19 ♩ = 145 Em D Em

25 D Em D Em

31 Em D Em D

39 Em D Em D

47 ♩ = 104 A

49 A A

53 ♩ = 145 A

61 ♩ = 104 A

2

64

A

68

$\text{♩} = 145$

A

76

$\text{♩} = 125$

D

81

D

84

C/D D C/D D C/D D C/D D

88

D

92

C G D G C G D G

96

D G D G D G D G

100

(2x atkärtöjöt var pielikti tercu)

F C G C F C G C

104

G C G C G C G C

108

F C G C F C G C

112

G C G C G C G C